

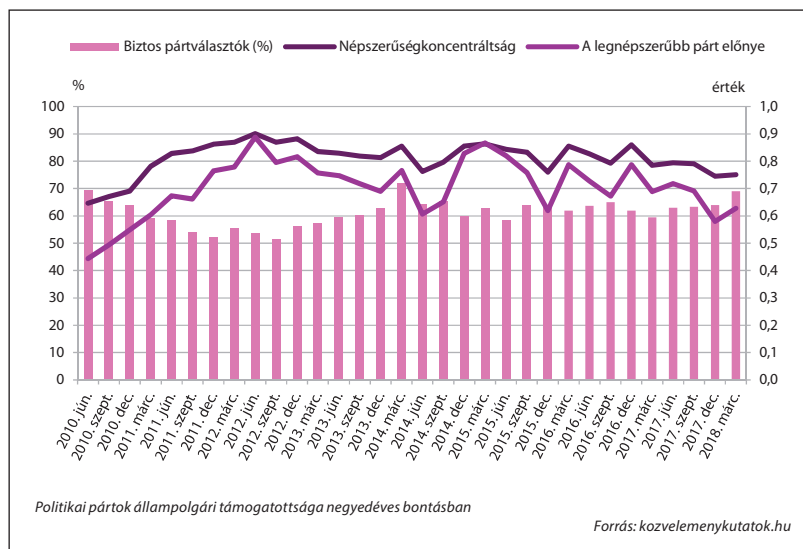
D.1.1. A politikai verseny kimeneti mutatói

A pártok versengését a közvélemény-kutatási adatok alapján, négy nagy, meghatározó közvélemény-kutató (Ipsos/ Závecz Research, Társi, Nézőpont, Medián) méréseinek átlagát alapul véve, három mutatóval jellemezzük. A mutatók a biztos pártválasztók arányát, a pártok népszerűségének koncentráltóságát, továbbá a legnépszerűbb párt „előnyét” jelzik. Az utóbbi két mutató számításánál is a biztos pártválasztókat vesszük figyelembe, tehát azokat, akik biztosan elmennének szavazni, és megnevezett pártpreferenciával rendelkeznek.

A biztos pártválasztók aránya a kutatócsoport határozott álláspontja szerint megmutatja, hogy mennyire eredményesek a politikai pártok a választók szavazataiért folytatott versenyben. Minél magasabb az értéke, annál nagyobb arányban vannak mobilizált és kikristályosodott pártpreferenciával rendelkezők a választásra jogosultak körében. A kutatócsoport hipotézise szerint minél nagyobb a biztos pártválasztók aránya, annál több választópolgár érzi úgy, hogy van olyan párt, amely képes a képviselőre.

A pártok népszerűségének koncentráltóságát az elmúlt évekhez hasonlóan a normalizált Herfindahl-Hirschman-index (HHI) segítségével ábrázoltuk idén is. Feltételezésünk szerint minél több párt verseng sikerrel a szavazatokért, és minél egyenletesebben oszlanak meg közöttük a várható szavazatok, annál élesebb a politikai verseny. Az index 0 és 1 között vehet fel értékeket. Ha csupán egy párt birtokolná a potenciális voksok 100%-át, a mutató értéke 0 lenne, azaz nincs politikai verseny.

A legnépszerűbb párt „előnye” a legnépszerűbb és a második legnépszerűbb párt közötti különbséget ragadja meg egy 0 és 1 közötti mérőszámmal. A mutató az első két párt szavazatarány-különbségének és az első két párt összes szavazaton belüli együttes szavazatarányának a hányadosa, amelyet a maximálisnak tekintett 1-es értékből kivonunk. Az elméleti feltételezés szerint minél kisebb a legnépszerűbb párt előnye a második párttal szemben, azaz minél magasabb a mutató értéke, annál nagyobb a politikai verseny. Amennyiben egy párt szerzi meg a várható szavazatok 100%-át, akkor a mutató értéke nulla, azaz nincs politikai verseny. A mutatók értelmezéséhez fontos hangsúlyoznunk, hogy mindegyik „kimeneti” jellegű mutató, azaz nem foglalkozik a verseny természetével, a társadalmi,

jogi és médiakörnyezettel. Az utóbbi két mutató is a közvélemény-kutatók által mért népszerűségből indul ki, ezért ezek sem foglalkoznak olyan aspektusokkal, hogy a népszerűségből hogyan lesz szavazat, illetve a szavazatból országgyűlési mandátum.

A 2010-es választások után a biztos pártválasztók száma rendkívül magas volt, majd számuk a két választás között fokozatosan csökkent, a 2014-es választások felé közeledve pedig ismét növekedésnek indult, azaz a politikai pártok sikeresen mobilizálták a választópolgárokat. A 2014-es választások után elmaradt a ciklus közbeni csökkenés, és a biztos pártválasztók aránya 2016 végére magas szinten stabilizálódott, ami tavaly, 2017-ben kismértékben tovább emelkedett.

A népszerűség koncentráltósága 2012 júniusában tetőzött, majd ezt követően némileg alacsonyabb szintre állt be, csupán a 2014-es választások idején és 2016 végén emelkedett meg kissé. 2017-ben stagnálást, illetve kisebb csökkenést figyelhetünk meg. A trend azonban továbbra is erős versenyt mutat, mert a koncentráltóság a 0,7 és a 0,9 közötti sávban mozgott, és ezen a magas szinten állandósult.

A legnépszerűbb párt előnye alapján mért pártverseny a 2010-es választástól 2012 közepéig fokozatosan erősödött, majd onnan kezdve némileg gyengült, de a 0,6 és a 0,8 közötti sávban maradt. A fölülő szakaszokat (2014-es választás, 2015 első fele) a sávon belüli hullámölgyek követik, de 2016 végéig az alapvető tendencia ebben a mutatóban a politikai verseny erősödése volt. Ezt követően a tavalyi évben, 2017-ben egészen az év végéig csökkent a legnépszerűbb párt előnye, ami 2018 tavaszára ismét emelkedést mutatott.

A három kimeneti mutató értékelése alapján a korábbi évekhez hasonlóan 2017-ben is erős politikai versenyt figyelhetünk meg.